

· OVIDIVS ·

OVIDIU

PRIMA

REVISTA LITERARĂ DOBROGEANĂ

APARE BI-LUNAR

...

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

CERCUL LITERAR „OVIDIU“

CONSTANȚA

Sumariul No. 12

Zi de muncă, (versuri), **Rădulescu-Niger**. — Monumentul triumfal de la Adam-Klissi (ultime explorațiuni), **Gr. Tocilescu**. — Babele, (versuri), **Rădulescu-Niger**. — Psihologia amorului, studiu, **Petru Vulcan**. — Spre fericire, (versuri), **D-șora Maria Popescu**. — Anecdote IV (studiu), **D. D. Stoenscu**. — Luptă de flacăi, (versuri), **Rădulescu-Niger**. — Durere, **Mihăescu Nigrim**. — Cuibul, (versuri), **G. Crăciunescu**. — Mihail Eminescu, (studiu), **D-șora Euf. Moțoiu**. — S'a întors, (versuri), **Al. St. Vernescu**. — În Cring (versuri), **Arnold M. Schor**. — Serisori însemnate, **Iulius Zanne**, **Căpit. Ionescu**. — Cronica revistei „Ovidiu”, **Redacția**. — Poșta Redacției **Vulpe**.

CONSTANȚA

TIPOGRAFIA „AURORA“ ILIE M. GRIGORIU & Co.

1899

CRONICA REVISTEI „OVIDIU“

Membrii de onoare

Inalt Prea Sântia Sa Iosif Gheorghian, Mitropolitul primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Inalt Prea Sântia Sa Ghenadie, fost Primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Lt.-Colonel Langa (și fondator).

D-na Zoe D. Sturdza (și membră fondatoare).

D-na Elena Dr. Turnescu (fondatoare).

Grigorie Tocilescu (Președ. de onoare).

Spiru Haret (Ministrul Cultelor și instrucțiunii publice).

Dómna L. Luca Ionescu.

D-l Luca Ionescu (prefectul județului Constanța).

I. L. Caragiale (om de litere).

Ión Calinderu (Membru al Academiei române).

Vasile Urechiiă, (profesor universitar).

Ll. M. D. Ionescu (colaborator-fondator al revistei «Ovidiu»).

N. Rădulescu-Niger.

Căpitanul Carol Serob.

Mihăescu-Nigrim.

Balș (inginer).

Ión Bănescu (profesor-Avocat) Constanța.

Belcie (avocat) Constanța.

Mihail Strajan Dr. în filosofie, profesor la liceul Carol I.

Iulius Zanne, (autorul operelor premiate de Academia română: *Proverbiu românii*).

Teodor Zadie.

Cap. Ionescu.

Mai facem un ultim apel D-lor cari au primit revista noastră regulat în timp de 6 luni, cu deosebire dobrogenilor pentru cari am muncit să le dăm pe «Ovidiu», pentru lumina minții lor, rugându-i să cugete și să se grăbiască a-și achita abonamentul, dacă nu voesc ca întunericul de până aci să domine pustele. Credem că sunt de-ajuns aceste rinduri

cari sperăm să nu fie predica celui ce strigă în pustiu. Când știți că nu interesul negustoresc ne mână în luptă, de ce să rămâneți nepăsători d-lor Români?! «Deșteptă-te române!» să nu-ți pară rău mai târziu...

În numărul viitor vom continua cu publicarea celei de-a treia poezii din volumul d-lui Petru Vulcan «Pontice», ce în curând va apare. Poezia e intitulată *Zinele Mării*.

D-l C. Lumezenu, secretarul nostru de redacție după o bătă gravă de 3 săptămâni azi e restabilit. Cu această ocazie ne rogă să aducem prin publicitate viile sale mulțumiri d-lui Dr. Marinescu Sădovenu medicul spitalului comunal, care l'a îngrijit cu tot devotamentul sufletesc.

Rugăm onor. redacțiile Revistelor și Ziarelor cu care avem schimb să anunțe aparițiunea fie-cărui număr al revistei «Ovidiu», precum începem a da noi cei d'întăiu exemplul:

A apărut:

No. 2	din «Convorbirile literare»	a. XXXI
> 21	> «Flórea Albastră»	> I.
> 6	> «Pagini literare»	> I.
> 8	> «Cercul publicațiilor militare»	> X.
> 10	> «Poporul», Peșta	> VI.
> 14	> «Tribuna Familiei»	> I.
> 8	> «Revista Oraștiei»	> V.
> 2	> «Revista Poporului»	> VIII.
> 2	> «Gazeta Săténului»	> XVI.
> 11	> «Șezătórea săténului»	> I.
> 21	> «Albina»	> II.
> 6	> «Revista Societății cor- pului telegrafo-poștal»	> I.
> 6	> «Revista literară»	
> 2	> «Invetămintul Primar «Unirea», Blaj. «Courier de Roumanie»	
> 8	> «Familia»	> a. XXXV

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

ZI DE MUNCA

Zorile clipesc din gene
Și deșteptă ziua 'n zare.
Dulcea dimineții lene
Ar mai sta și vreme n'are...

Prin cotețuri crește roșii
Se ridică, bat aripe:
Dau de veste toți cucoșii
Că încep a zilei clipe.

Și răsună-a lor cântare
In rēcórea dimineții:
Firea 'ntrégă lung tresare
De pornirile vieții...

Ușile se fac înlături:
Ochi umflați de somn s'arată;
Trupuri de subt calde pături
Să înfióră de odată...

Și în fie-ce ogradă
Hărnicia să 'mpărțește;
Ziua 'ncepe c'o grămadă
De 'ndeletniciri, firește...

Omul fuga dă și plugul
'Și-l gătește de pornire...
Boii mug, așteptă jugul,
Și mai rumegă-o clipire...

Traista își umple fata
Cu porumb de semănare...
Iar muerea ia că-î gata
Cu ceva de imbucare...

Băețandrul carul unge
Să nu scârțae la umbel.
Mai nici unul nu s'ajunge
Și să 'ndemná într'un suflet.

O sprincénă de lumină
Calea sórelui vestește
Și pe zarea cea senină
O roșetă crește, crește...

Eat-o că se face sóre,
Eată câmpu'n strălucire...
Pe cărări, printre ogóre,
Pluguri, care, omenire...

Aburii albi undesc pe-alocuri,
Iarba-î diamante numa'...
Fie-care, pe la locuri,
Munca își începe-acuma:

—Hi! Plavane! Joimărene!
Prinde cel rumân să strige...
Boii știu că nu-î de lene,
Umblă... plugul să înfige...

Țerna par'că izvoarește
Și 'ntr'ă parte val s'așeză...
Rëndul negru să lungeste,
Próspet, par'că scânteiază...

Fata 'n urmă, ori feciorul,
Lasă bóbele să cadă,
Și d'asupra cu piciorul,
Stringe țerna'n loc grămadă.

Insă vremea să îndură
Și la un conac¹⁾ sosește...
Pentru harnica de gură
Tótă munca să oprește.

Umbra carului adună
Pe ai fie-cărei case,
Cete-cete 'n voe bună,
Ici trei-patru, ici cinci-șase.

1) «Conac»: a treia parte din ziua de muncă.
(Vine cam între césurile 9 și 10 de dimineță).

Mămăliga se ivește
Ca o rătă aurie:
Ceapa 'nlăturî se strivește,—
Gol mălaiul să nu fie...

Maî fasole,—cine are,—
Maî fiertură de urzică:
Merge-așa, în Postul-mare,
Te-mierî-ce și maî nimică.

Bine zău că ziua prinde
Caerul să'și maî lungiască,
Și că bolta se cuprinde
În lumina ei cerescă!...

Ast-fel, munca se închegă
Și nădejdea 'ntărește,
Strânge inima pribegă
De pe unde pătimește...

Ciocărlia cea vioe
În avîntu-î către sôre,
Lasă peste câmp o plôe
De cântări desfătătoare...

Și rumânul o privește
Cum se 'nalță în mărire,
O ascultă, o 'nfrățește
Cu duiôsa lui simțire...

Munca-î pare maî ușoră
Când îi cântă ciocărlia:
Pe d'asupra lui când sboră
Par'că-î cântă veselă...

Iar când sôrele se face
Un ghem roșu'n asfințire,
De pe care își desface
Iară 'ntăile ei fire.

Printre-ogórele grăpate,
Printre cele'n așteptare,
Caré, pluguri înșirate,
Ómeni, vite, pe cărare,

Vin spre sat, țintind acasă,
Către cuibul drag de tihnă,
Unde capul greu se lasă
Pentru nóptea de odihnă...

Nóptea e pe drum... Tăcere...
În răstimpuri eânî' latră:
Sufletele's în veghere,
Trupurile, ca de piatră...

N. Rădulescu-Niger.

MONUMENTUL TRIUMFAL DE LA ADAM-KLISSI

II

Istoricul cercetărilor de până acum asupra monumentului triumfal de la Adam-Klissi

(Urmare)

B. Ultimele Explorațiuni

Tot atunci am făcut și recunoșterea cetății romane din vale și am vizitat cimitirele turcești din prejur, unde află-răm forțe multe bucăți provenite de la monument. Dar descoperirea de căpetenie îmi fu rezervată în ziua de 21 Maiu: răsturnasem toate pietrele din cimitirul Iuzfanar, afară de una singură, pe care o trecusem cu vederea din cauză că se găsea tocmai la margine, n'avea nici o formă regulată și era pe jumătate acoperită (lit. a) de iarbă; când să mă urec însă în trăsură, o observ departe, o RVA observ departe, o răstorn, și care IAN îmi fu bucuria vedând pe dânsa niște litere mari, frumos și bine săpate: nu am stat un minut la îndoială, că avem înaintea mea un prețios fragment (lit. a.) din inscripțiunea dedicatorie a vechiului monument. Acastă nemerită descoperire a fixat în mod hotărâtor ideile noastre asupra naturii construcțiunei și ne-a făcut să încheiăm ast-fel menționata relațiune:

«Fragmentul cu inscripție ne arată numele împăratului, care a înălțat zidirea, barbaria însă a sculpturilor și a statuelor pare a vorbi pentru secolul al 4-lea. Acastă colosală inscripțiune este un trofeu pe victorie, un monument triumfal ridicat de un împărat roman din secolul al IV-lea, probabil de către Va-

lens, pentru a celebra victării strălucite câştigate de densus asupra popórelor barbare, care năvăléu mereu din câmpiile ţărei Româneşti pe teritoriul roman din drépta Dunărei. Scenele sălbatice reprezentate pe baso-reliefuri şi teribilele capete de Medusă, care decorau monumentul, erau destinate a înspăimânta bandele barbare, care s'ar fi apropiat de densus şi a le însufla o gróză mântuitoare». Şi ceva mai la vale: «Resumând rezultatele obţinute la Adamklissi vedem, că acéstă localitate merită din tóte punctele de vedere interesul nostru. Acolo zac de sigur multe antichităţi romane. Deşi monumentul nu are vechimea depărtată, care i se atribuisse pe nedrept, el ne înfăţişeză o dovadă elocuintă de lucrările romane din vremile zise de decadentă; caracterul istoric al construcţiunei îi dă o importanţă capitală şi studiul scenelor barbare reprezentate ne vor permite de a complecta noţiunile ce avem asupra némurilor barbare, care locuiau pe atunci în România, de a cunoşte tipurile, portul şi armele lor. Studiul architectural al clădirei va putea permite restituirea complectă a întregului monument. Dimensiunile colosale ale bucăţilor a preservat multe pietre de distrucţiune; ele zac la o mică distanţă de locul lor primitiv; se póte exact determina unde erau aşedate şi care au fost în trecut forma reală a acestui trofeu urias. Am notat cu grije poziţiunea relativă a bucăţilor descoperite, şi excursiunea noastră nu va fi lipsită de folos chiar pentru studiul complect al staţiunei, care va fi opera viitorului».

Din cele până aci zise se póte vedea, că noi deja în 1882 recunoscusem însemnătatea cea mare a edificiului circular, forma lui aproximativă, caracterul său de monument triumfal, elementele sale constitutive: miezul rectangular, cămaşa înconjurătoare, ce purtase odiniórá, un veşmânt decorativ, scara (cel puţin

într-o parte), frisele, metópele şi pilastrii dintre dênsele; trofeul propriu zis de d'asupra. O idee însă clară despre cum fusese odiniórá monumentul, cum era acoperit, câte frise, metópe, pilastri a avut, dacă avea sau nu un coronament de creneluri, unde anume stătuse cele trei statue colosale, inscripţiunea, trofeul cel mare, acestea şi alte încă cestiuni, rămânú în mintea mea tot atâtea probleme, ca şi epoca exactă a clădirei şi motivul pentru care ea se înălţase. Căci ipotesa, că monumentul ar proveni din secolul al IV-lea şi anume din timpul lui Valens, era lăsată mai mult pe aprecierea stilului de arhitectură, a caracterului şi executărei sculpturilor, singurul mijloc de datare, ce avem la dispoziţiune în lipsa unei inscripţiuni ceva mai complecte sau a doveşilor scrise ale istoriei.

Cele trei campanii următoare¹⁾, întreprinse în anii 1883 (August şi Octombrie) şi 1884 (Aprilie) au avut de rezultat: a) descoperirea a 37 metópe şi anume No. 1, 2, 4—6, 8—18, 20, 22, 26, 29, 30—35, 38, 39, 41—49, tóte desgropate la basa mo-

1) Asupra săpăturilor din August 1883 a se vedea raportul ce am prezentat Ministerului Instrucţiunii publice şi care se află tipărit în «Monitorul Oficial» 1883 p. 3131: iar despre cea din Octombrie acelaş an am întreţinut Academia Română în şedinţa de la 9 Martie 1884 (Analele Acad. Române, seria II, t. VI, p. 49).

2) Încă raportul No. 15 din 6 Octombrie 1885 al învăţătorului I. Ionescu, către Direcţiunea Muzeului: «Eri, orele 4^{1/2}, post meridiene, fiind informat de găsirea unei pietre cu inscripţie de către d. Primar local, în urma săpăturilor de întâmplare ce s'au făcut în acéstă zi d'asupra turnului, subsemnatul în a constata adevéruil imediat m'am şi transportat la faţa locului şi suindu-mé sus am vădú că în partea de răsárit a subteranei, care vé este deja cunoscută, erau făcute nişte mici săpături, unde se afla rasturnată o piatră de o lăţime ca de un metru şi lungimea ca de un metru şi ceva. În urma căreia imediat s'a luat dispoziţiunea spre a fi transportată în comună spre mai multă siguranţă şi care actualmente se află la d. Primar».

numentului aprópe unele de altele, printr'o mulțime de sfărámături și de pietre cioplite; *b*) a 6 prinși de răsboiu barbari din coronamentul cernelurilor și a 4 bucăți din parapetul aceluiași coronament; *c*) a cinci bucăți din frisa superióră și patru din cea inferióră; *d*) a opt pilastri de metópe; *e*) a unuí relief cu arme; *f*) a doi lei întregi și două fragmente de leu (partea anterioră și posterióră) și *g*) a câtor-va bucăți arhitectonice de la trunchiul trofeului și din acoperișul edificiului.

De asemenea s'a dovedit: *a*) că monumentul are jur împrejurul său o scară de piatră cu 7 drepte periferice, cu muchiile pe alocurea stricate prin căderea pietrelor de d'asupra; *b*) că după scară venea o platformă iarăși circulară și *c*) că îmbrăcăminte miezului construcțiunei sau a cilindruului de beton se compunea pe lângă partea sculpturală, și (lit. b) din câte-va șiruri de pietre lu-

OR crate, din care primul se păstrase DIVI intact, iar din al doilea mai ră- R V A măsese la locul lor numai două bucăți. In anul 1885 avem să notăm descoperiri numai puțin însemnate. Primarul din Enige, apucându-se din capul său, fără autorisațiunea cui-va să facă săpături d'asupra turnului de piatră, a dat, lângă deschidătura verticală, în partea despre răsărit, peste un fragment (lit. b) din inscripțiunea monumentală.

Când am sosit la fața locului fragmentul era deja adus la primărie împreună cu cinci sfărámături de alte litere, aflate tot acolo. Cercetările ce am făcut avură de rezultat descoperirea încă a două fragmente, unul (lit. c) d'asupra turnului sud cu fața scrisă d'asupra și și acoperită cu puțin moloș, (lit. c) cel d'aldoilea (lit. d) la ciș- TX III méua de la Iuzfanar. VvPP

Lângă fragmentul de pe ITV
turn s'a găsit și o jumătate ó SV
de colónă de la basa sexago- E

nală a trofeului. Acum avem la îndemână destule elemente, spre a încerca deslegarea cestiunei din ce în ce mai arđătoare a originiei și epocii monumentului. Dar până a ne ocupa de dēnsa, să vedem ce trebuia să facem cu însăși ruinele și cu sculpturile desgropate în prėjmă-i. Se va restaura edificiul pe loc? Se va transporta partea lui decorativă

(lit. d) și arhitecturală la București M spre a se păstra în Muzeu?

IE Se va reclădi vechia construcțiune pe una din piețele Capitalei? Pentru o restaurare pe loc n'a fost nici o dată vorba. Ilustrul bărbat de stat de éternă memorie M. Cogălnicēnu, carele înțelesese de prima dată însemnătatea istorică a lui Adamklissi, a propus în sinul Parlamentului restaurarea edificiului în București. Camera a votat de ocamdată un fond de 5000 lei pentru transportul pietrelor.

Deja în 1881 adusesem la Muzeu cele patru metópe de la prefectura Constanței. In anii 1885 și 1886 s'a adunat pe malul Dunărei, pe lângă Rașova, pietrele desgropate. In primă-vara anului următor se făcu primul transport în două ciamuri până la Giurgiu și de acolo cu drumul de fer la București. Din cauza lipsei de spațiu, pietrele fură depuse într'una din grădinele laterale ale Palatului Universității, unde se află și astăzi. Cu ocasiunea aședărei acestor pietróie avuí nefericirea să'mi frâng un picior, pe care, după două luni de suferințe, era aprópe chiar să'l pierd. Al doilea transport avu loc în tómnă anului 1888. Patru-zeci și trei metópe, zece prisioneri de la creneluri, cinci spre zece bucăți din frisa de jos, tot atâtea din cea de sus, zece pilastri, doi lei, patru fragmente ale inscripțiunei, cinci bucăți din trofeu și una din parapet, peste tot 105 bucăți, erau acum, după multă trudă și ostenelă, asigurate și smulse de la peire. La Rașova mai rămăsese câte-va

încă, ce nu se putuse încărcă, iar la monument, pe lângă forțe multe pietre șese bucăți colosale din trunchiul trofeului între care și lorica, compuse din două blocuri mari. Am luat măsuri ca ruinele să se îngrădescă și să fie păzite, ca să nu se mai strice de locuitorii. Ele fură vizitate de ministrul de atunci al învățămîntului public, d. D. Sturdza, care urmerea cu mult interes lucrările mele și le încurajă pe toate căile.

(Va urma)

GRIGORIE G. TOCILESCU

BABELE

*Baba-Dokia și alte
Opt băborniți cu chip rău,
Stau pe crestele înalte*

Ale muntelui Ceahlău...

*Blânde rar le vești să fie
Când pe Marte aud tunând
Și când simt că o să vie
Primăvara în curînd...*

*Une ori zîmbesc cu soro,
Dar e soroale cu dinți;
Forțe des pornesc ninsoro,
Să sburlesc de șă ies din minți...*

*Câte nouă, Iernei grele
Babele, cumetre sînt,
De aceea nu vor ele
Primăvară pe pămînt.*

*Dar de geaba, cu mînie
Ale lor cojocă 'ntorc,
Și suflînd a vijelie
Nea și lapoviță storc;*

*Cîmpul rîde, vesel sună
Din mîimă de clopoșei
Ce răsar de sub zăpadă
Cu chip alb de ghiocci...*

N. Rădulescu-Niger.

PSIHOLOGIA AMORULUI

III

Iubirea la genii și la poeți

Pe măsură în care iubirea noastră se întinde asupra unor cercuri din ce în ce mai întinse, pe aceeași măsură propria noastră viață câștigă în întindere și însemnare, căci primim tot ceea-ce iubim în a noastră voință, fire și ființă.

De vom iubi ca Budha, ori ca Hristos întrîaga lume, de se va întinde bună-voința noastră asupra tot ce există, atunci întrîaga lume aparține eului nostru; această e cea mai înaltă afirmare a voinței de a trăi, căci în atare cas cine-va nu afirmă voința sa de a trăi, pentru singura, mărginită și trecătoare sa persoană, ci pe aceea, care se manifestă în întrîga și nemărginită mulțime de existențe, în nemărginirea în timp și în spațiul universului.

Iubirea ast-fel manifestată e caracteristică genilor.

Cu alte cuvinte: desinteresarea, iubirea, obiectivitatea, abandonarea de sine sunt caracteristicul omului genial.

Iată cum descrie Hermann Türk genialitatea persoanei lui Hamlet, eroul tragediei de Sachespeare:

«Cea mai înaltă modestie unită cu cea mai înaltă simplitate în purtare unită cu un eminent curaj de acțiune; cele mai delicate considerații unite cu o inexorabilă veracitate; o cugetare ce merge la ultimele consecințe, unită cu cea mai mare neîncredere, față de această proprie judecată; cea mai neîndurată orânduire a faptelor și a slăbiciunilor morale ale omenilor cu cea mai adâncă și mai sinceră iubire a acestor omeni; cel mai înalt idealism al caracterului unit cu cea mai pătrunzătoare privire a adevăratelor relații ale vieții.

Cea mai delicată conștiință, care însăși recunoște în sine potențele spre

reu și le osîndește, unită cu fără de grije și încredetore în D-zeu activitate a unui adevărat erou, un om plin de cea mai dură putere de acțiune și totuși plin de sehtimentul cel mai delicat.

Cu un cuvînt un om, în adevăratul înțeles al cuvîntului, un spirit de primul rang, un geniu.

Un om genial este ideal și desînteresat, care iubește în sine tot ce e nobil, destoinic, meritoriu și bun, care chiar cu părăsirea intereselor sale, lucrăză pentru propășirea acestor calități.

El chiar de ar fi rănit în sentimentele sale, nu va căuta nici odată resbunarea jósnică; pe când omul mărginit și egoist de îndată ce e rănit în sentimentul seu, nu cușoște nici o hotărâre pentru sau contra resbunării.

El va căuta satisfacerea personală și de nu va fi oprit de frică sau alte motive practice sau egoiste, atunci supunându-se fără esitare puterniceii sale impulsioni lăuntrice, se va arunca asupra persoanei care l'a rănit și dacă îi va fi cu putință, o va nimicii, o va distruge, o va călea în picioare, după cum avem ocazie să asistăm la ast-fel de scene barbare, ori de unde nu să le citim în ziarele cotidiene, sub rubrica: *diverselor*. Bunióră: *Crima îngrozitoare* din strada Clementei, cunoscută de mulți, săvârșită de sergentul de stradă Florea, în potriua amantei sale și pe care Curtea cu juri din Capitală l'a condamnat la munca silnică pe viață,

* * *

Voiu trece la o altă categorie de ómeni, cari sunt cu un grad mai prejos de cât geniile, pentru că acești din urmă presintă o mare diferență fiziologică în structura centrelor cerebrale de cei dintâi.

E vorba de iubirea poetilor.

Poeții, fie epici, dramatici, lirici, idilici, sociali, și chiar poeții căilor ferate, ori poeții contabili, căci avem din mila Dom-

nului și de aceștia, se caracteriséză prin iubirea lor pentru «femea» căreia în delirul lor poetic i atribue mai multe denumiri: iubită, inger sau ingeraș, Muză, minune cu ochi de gazelă, Heruvim, Serafim, Madonă, pasere sglobie, demon cu ochi mari și cu pèrul blond și câte alte epitete, care mai de care fermecătoare și pline de dulci înțelesuri.

Înainte eș poeții își acordă lira și încep să cante după puterea talentului lor, unii ereând opere cari supraviețuesc în fața veșniciei și făcend să tremure inimile a milioane de inși în cursul vécurilor, imprimând în capodoperile lor genialitatea firei lor, cum au fost la Italiani: Dante și Petrarca; la Germani: Góthe, Schiller, Robert Hamerling, Lenau; la Englezii: Bayron, Scheley, Sakespeare, Milton; la Francezii: Victor Hugo, Alfred de Muset, Lamartine; la Români: Alexandrescu, Alexandri, Eminescu; la Unguri: Petófi, etc.

Iar alții orăcând ca bróștele în baltă, lipsiți de talent, îndeletnicindu-se să cante în momente de trecătoare pasiune, pantofiorii, ori ciorapii vérgați ai Paraschivei din mahala, cantecele lor se perd ca sunetul unui clopot spart.

Mé voiu ocupa de iubirea adeveraților poeți. Iubirea lor e altruistă.

Bunióră Petrarca, marele poet italian, a iubit în cursul întregii sale vieți pe Laura o nobilă patriciană pe care a cântat-o în versuri nemuritoare vreme îndelungată fără ca muza să știe acest lucru.

Numai atunci doar Laura prinde de veste că există un Petrarca, când acesta se fiintéză nepoftit printre nobilii invitați la serata dată de castelanul nobil, soțul legitim al Laurei.

Petrarca nu numai că este dat afară de servitorii palatului, dar mai pătește și rușinea, căci stăpânul casei pune în practică toemaí pe spinarea lui înțelepciunea maximei: *bătaia e din rai ruptă*.

Cu totă această pățanie, credeți că Petrarca a avut un moment de furie în privra Laurei? Nu!

El a mulțumit zeului Amor pentru că i-a dat fericita împrejurare să o vadă mai de aproape, să-l cunoscă și ea. Imbolnăvindu-se dânsa, fie din pricina acestei întâmplări, fie din altă împrejurare, Petrarca o cântă în sonetele acele divine, cari vor rămâne perle neîntrecute de imaginație, căldură și iubire în literatura universală.

Cazul lui Petrarca mi-amintește întâmplarea unui student, prieten al meu, a cărui iubire a ajuns celebră în anele acestui sentiment, și care merită observațiunea noastră.

Voiu fi scurt în povestirea ei: Prietenului meu student i s'au aprins călcăile după una din cele mai asiduitoare studente.

Studentul e tot ca și Petrarca de sărac și iubitor, cu șingura deosebire că poetul Italiei e genial, pe când al nostru are puțin talent; dar acest lucru nu-l împiedică să iubească pe studentă deopotrivă ca Petrarca pe Laura. Studenta, care-i o patriciană modernă, nu numai că nu-l poate iubi, dar în urma atâtor mizerii suferite din partea înflăcăratului amoretat, nici că-l mai poate suferi. În clasă audiază sute de studenți și studente la lecțiile filosofului. Studentul înamorat nimic n'a înțeles din câte a spus profesorul, căci ochii lui sunt pironiți în ochii muzei lui. Intr'un moment privirile tuturor sunt ațintite când la eroul acestei scene când la eroină.

Un ris general iei pronunțat, colo înfundat izbucnește în totă sala. Studenta își acoperă fața cu amândouă mâinile și plânge înfundat cu capul vârat pe sub bănci; el ride un ris străin firei lui.

După ce profesorul pleacă, încep a eși și studenții rinduri, rinduri prin coridore, vociferând și făcând haz de înamorat, care se ține doi pași în apropiere

de iubita lui, ce se arată curioșilor cu ochii înroșiți de lacrimi. Iar când dânsa nu mai poate rezista torentului de priviri setoase ce o măsoară din creștet până în tâlpi ca pe o făcătoare de minuni, năpădește cu umbreluța-i mătăsoasă pe spinarea și pe capul bietului înamorat în cât fără a mai lua sêma la nimeni și la nimic din prejurul ei, fără a se mai gândi că prin această hotărâre a mărit ridicolul situației, respiră mai ușor răsunată, pe când el ride fericit că a simțit și simte par'că încă loviturile delicioase, cari devin dulci, când sunt date de mâna iubitei.

Și precum Petrarca în urma pățaniei cu nobila Laura, nu numai că nu o uită, dar o înalță prin adorațiune până la ceruri — apoteosând-o după morțe — tot așa și studentul nostru, când vede că studenta părăsește facultatea din cauza lui, părăsește și el băncile pustului și se retrage acolo unde se află dânsa; romanul ar fi lung și cu peripeții tragico-comice, dar nu urmărim aci să-i cunoștem sfârșitul, ci numai ne-am servit de două modele de iubire, unul clasic și cel-alt din zilele noastre, în care cei ce iubesc sunt două firi cari trec de media mediocrității în privința iubirei.

Cel d'întâiu e poet mare, cel de al doilea un obscur versificator.

Dar și unul și altul iubesc, vorba romanului la cataramă.

E întrebarea acum: e bine ca acești tineri să cheltuiască atâta foc în vânt cu rizicul de a deveni ridicoli, când amorul lor se isbește de Laure? fie ele niște sfinte...

Mă simt dator în fața tinereții să afirm că nu fac bine și să le arăt că boschetul e plin de flori mirositoare, de boboci abia întredeschiși cari așteptă să fie mirosiți: să nu se prăpădescă așa lesne cu firea.

Și mai cu sêmă când e vorba de firea poetilor. Încăpăținându-se zadarnic a

rămănea eterni adoratori ai Laurelor comit un act împotriva majestosei lor firii și... nu sunt departe de pragul sfintei Golii, în atare cas.

Firea poetului nu se potrivește de obicei cu a verii cărui muritor.

Lui, poetului i trebuie veșnic noui senzațiuni pentru ca să și alimenteze isvorul fantaziei.

Să presupunem că a isbit să cucerească inima Laurei și că ea i-a devenit o tovaroasă harnică.

Orî cât de deșteptă, orî cât de drăpță, orî cât de înțeleptă și bună ar fi Laura poetului, cel mai genial dintre poeții lumii, Göthe însuși ne învață că firea poetului e svăpăetă și că nemulțumindu-se de loc cu adormirea senzațiunilor care nu pot proveni de cât prin mijlocul variațiunilor, va căta să iubească mai multe de odată cu aceiași tărie de sentiment cum a iubit Göthe odată pe mai multe.

Iubirea poetului prin excelență e înversunată și adese orî păgână, care nu stă de loc în armonie cu religiunea: lui îi convine tot așa de bine o arapocică, ovreică, chineză orî turcică, cum i-ar conveni o dulce și provocătoare andaluză sau creolă caucaziană, fie ea de alt nēm și religiune.

De acea îl vom auzi cântând:

A venit de peste mare
Intr'o magică gondolă
Nebunatică Creolă
Pentru ce? pe cine cată
Ne astîmpărată fată
Mi se pare.

Nu știu încă cum o chiamă,
Inșă asta ce are a face?
Dacă fata mie-mi place,
Dacă-i dulce ca o fragă
Și din cale afar' mi-i dragă
Mai cu semă.

Și nici limba ce vorbește
N'o înțeleg, căci e străină
Cine inșă e de vină?
Dacă vorba ei mi-e dragă
Și faptura ei întrégă
Strălucește?

Ce are aface că-i bogată?
Și iubirea-mi nu-i puțină,
Cum te socotești: o mină
De comori fără măsură
Și i-ași da-o zeu, pe-o gură.
Ca răsplată.

De înțeles, ne-om înțelege
Limba ochilor e clară.
Să-mi zimbescă cu ei doră
Și mă prind c'ași face-o îndată
Să primescă dulcea fată
A mea lege.

Și-apoi chiar de n'ar primi-o
Pentru dînsa sunt în stare
Să schimb fără remușcare
Sfînta-mi lege, chiar păgână —
Pe-a inimii stăpână
De-ai ști-o.

(Va urma).

PETRU VULCAN.

SPRE FERICIRE

*In calea fericirei
Adesea m'am aflat,
Dar ea ca o năluca
Din față mi a zburat.*

*Când razele'i de aur
Credeam c'o să le frîng,
Ea se ducea departe
Și mă lăsa să plîng.*

*In urma ei și astăzi
Zadarnic rătăcesc
Și mila ei, tirana!
De-géba o cerșesc.*

*Urma-o-voiu într'una
Și știu că am să cad
Ca fluturul pe lampă
La raza ei să ard...*

*Dar témă mi-e că-i falsă
Lumina ce-o zăresc,
Căci mulți ca mine 'n urmă
De secolî pribegesc!...*

Ploesți.

D-șera Maria Popescu.

ANECDOTE

—STUDIU—

IV

Autorul volumului «Basmе și Snóve» —de care voiu vorbi în acest articol— este d. Dumitru Stăncescu, destul de cunoscut, căci s'a ocupat foarte mult cu basmele, de la care literatura noastră populară a câștigat mult, fiind-că a îmbogățit-o cu multe volume: Basmе, Cerbul de aur, Alte basme, Glume și Povești, Povești și Snóve, etc. D. D. Stăncescu e și directorul «Bibliotecii pentru toți» în care a publicat importante traduceri făcute de densusul, și al revistei «Fóia pentru toți» care a intrat în anul al III-lea.

Volumul «Basmе și Snóve», tipărit în 1894, coprinde 39 de snóve». Snóva, după cum am spus într'unul din articolele trecute, despre anecdotă (I), este sinonim cu cuvântul anecdotă.

De cât-va timp se dá titlul de snóvă anecdotelor în prosă; iar celor în versuri, li se zic anecdote. Snóva este o poveste scurtă, despre o singură întâmplare, fără înțeles alegoric și fără tonul serios și sêrbătoresc al basmului. Ea ține de poesia satirică. Este un fel de parodie a basmului. (M. Strajan).

În volumul d-lui Stăncescu «Basmе și Snóve» găsim numai două tipuri: țiganul și ovreiu. Putem ști de ce numai acestea: fiind-că densusul a cules snóvele de la popor, și poporul român fiind mult timp în contact cu țiganul, pe timpul robiei, și cu ovreiu, cu care și azi este foarte mult în atingere în Moldova, a scornit pe sêma lor multe anecdote. Și, așa, mărșinindu-ne numai la acest volum, ni se arată țiganul ca obrasnic,

prost, leneș, hoț, înșelător... iar ovreiu, fricos, mai cu sêmă de bătae, șiret...

Ca să ilustrez acest articol, transcriu și câte-va anecdote, din care se pôte vedea cum e țiganul și cum e ovreiu... Un țigan se lăuda că e voinic. Un român îl întrébă: Da, la bătae fost al?— Fost și încă de câte ori, zise țiganul. — Ei, dar cum e la bătae? — Heaca cum sa fia? Unu te ține dá cap, altu dá picioré și altu dá de zvântă!...

Românul când a întrebat pe țigan de bătae, a înțeles rêsboiu; iar țiganul a înțeles... (ce?)...

Acum să vedem și pe ovrei la bătaie... la rêsboiu.

În rêsboiul din 1877—78 intră în foc și un regiment unde era un ovrei. Când încep puștile să pocnescă și glónțele să șuere și să cadă mulți, cari râniți, cari morți, ovreiu a incremenit cu mâinele pe pușcă. Un sergent îl vede:— Ce faci jidane, nu tragî cu pușca în vrăjmaș? —Ci... ci... vrăjmaș, dom' serjent, iu... iu nu... nu cunose pu eu ei, pu nici ună nu cunose iu, n'am vazut de când mamă m'a făcut. Intii... să mu cert cu ei și pu urmă... pu urmă poți să fii să dau cu pușcă...— Dă, că turcu dá 'n tine ca și cum a'ți fi certați!— Așaaa?!... întreabă ovreiu, clântânindu-î dinți, da... da nu su poti să ne împucăm, mu rog?...

D. Stăncescu pe lângă că ne-a arătat, în mod just, cum sunt personagiile din snóvele sale, dar ni le-a făcut să vorbescă... cum vorbesc străinii limba română... schimonosit. Și prin această, aceste snóve câștigă și mai mult.

Deschid la pagina 87, véd o anecdotă: Țiganul și Cióra. Un țigan și un român mergeau pe drum, sub un copac. Românul vede o cióră și o arată țiganului,

întrebându-l rîdînd:—Ce lighionă să fie aia de colo de sub copac, măi țigane? Țiganul se uită, nu veni să-î spue ce e, de frică sa nu se păcălescă, căci

Să-î zic cióră
Dă pă tica de ocară.

Se apropie de cióră și răspune:—De!... rața să fia... nu e, ca rața are ciocullataros, curca sa fia... nu ie, că curca are ciocul iataganos... perpelița... nu ie, ca perpelița e peștița... Ne mai gășind ce să mai spue, îl dete eu piciorul zicînd:—Las'o dracului încolo că știu eu ce e!

Citind acéstă anecdotă, în prosă—snóvele d-lui Stăncescu sunt scrise în prosă—imediat mi-am adus aminte de o astfel de anecdotă în versuri, publicată de d. S. Fl. Marian în volumul al II-lea din «Ornitologia populară română» și care era însoțită de următoarele rînduri:

»Țiganii sunt porecliți cu numele de «Cióră». din cauză că pelița de pe obrazul acestora e négră mai ca și penele ciórelor, apoi și din acea cauză, pentru că precum ciórele sunt fórte obrasnice și îndrăsnețe, că le alungî într'o parte și ele se întorc pe de altă parte înapoi, așa fac și țiganii, orî și cât i-ai alunga de la casă, orî și cât ai căuta să te debarasezi de dênșii, ei totuși ți se viră în ochi și îți cer câte de tóte. Ba! nu e destul numai atâta!... Românii au mai inventat încă și o mulțime de anecdote, o mulțime de istorioare glumete, în care se arată, că țiganii nici nu voese să rostescă numele acestorî păsări ca să nu se poreclască și batjocórescă singurî pre sine...

Anecdotele, când suntem triști, putem să le citim—dar nu numai atunci, ci orî și când—căci ne vor schimba starea psihologică în care ne aflăm... înveselindu-ne, căci acesta e rolul lor, a înveseli pe alții, pe séma altora. Anecdotele,

citindu-le, vedem cum acel popor ale cui sunt, califică pe cel-l'alt popor de care e vorba în ele. Vedem dacă îl judecă drept, sau nu... Anecdotele populare sunt importante, căci ne arată caracterul persoanei pe socotéla căruia se face gluma, căci anecdota e o glumă. Așa, în general, vom vedea că: grecul figuréză ca venal, réu, pișicher...; țiganul prost și fricos...; némțul prost și flămând (în sens de a se îmbogăți); etc.

Dar să mai vedem o altă anecdotă: Pistol pentru hoți. Se știe că ovreiuil e fricos și mai cu sémă îi e frică de hoți... (de ce?)...

Intr'o zi Șmulî își cumpără un pistol pentru hoți, căci se ducea a doua zi la târg. Se duse. La întórcere, fiind nópte, îi ese înainte un om și-î zice: Stăi, jupâne! Se opri.—Ai ceva părăle prin buzunarele hainitei aleia după tine, jupâne? îl întrebă răsît omul.—Parali? Parali?... puntri... puntri ci, mu rog? Și începu a tremura.—Aia nu e treaba ta, pentru ce.—Scóte ce ai și nu lungi vorba, c'apoi... Ovreiuil spăimântat duse mâna la buzunarul unde avea paralele și când să le scóță ce se rěșgândi? întrebă pe om:—Mu rog... dacă... dacă nu tu supăr... dumita... dumita își hoț?...—Hoț ne-hoț asta e, scóte baniî, haide!—Mu rog... își hoț... or nu își?...—Ei, hoț sunt.—Hoț? zicînd așa bagă mâna unde avea pistolul. Dacă... dacă își hoț, puftim pistol mu rog... eu am luat pistol puntri hoț, dumnâta își hoț, puftim pistol! Dând pistolul... vrea să'si opréscă baniî. Ovreiuil e șiret. De aceea românul are o zi-cătóre: Șiret ca zece ovrei.

Am scris numai atât despre țiganul și ovreiuil din volumul «Basmе și Snóve», al domnului D. Stăncescu, căci mai mult

despre aceste două tipuri nu se p \acute{o} te scri, de c \acute{a} t \acute{i} n articole speciale, \acute{i} n care s \acute{a} se studieze numai un singur tip— aflat \acute{i} n t \acute{o} te anecdotele rom \acute{a} ne.

Craiova.

Dem. D. Stoenescu.

Luptă de flăc \acute{a} i

*Din vrem \acute{i} , b \acute{e} tr \acute{a} na Iarn \acute{a} are
Vr \acute{o} tre \acute{i} fl \acute{a} c \acute{a} i, pe c \acute{a} ti \acute{i} \acute{s} tiu :
Decembre este cel mai mare,
E Ianuar, cel mijlociu,
Si Februar cel mic si care
E scurt de stat, de fel, sglobiu...*

*Iar Prim \acute{a} v \acute{a} ra cea frum \acute{o} s \acute{a}
Tre \acute{i} fra \acute{i} : e Marte, bun b \acute{a} iat
Cu fa \acute{a} \acute{i} ns \acute{a} negur \acute{o} s \acute{a} ;
April, cum pl \acute{i} nge, r \acute{e} s \acute{f} at
De flor \acute{i} si iarb \acute{a} m \acute{e} t \acute{a} s \acute{o} s \acute{a} ;
Iar Maiu dr \acute{a} gu \acute{t} , cu chip curat.*

*Kir Februar se cam \acute{i} ncepe
Cu Marte 'n lupt \acute{a} adese or \acute{i} :
C \acute{a} nd unul, c \acute{a} nd cel-l'alt \acute{i} nv \acute{i} nge,
C \acute{a} nd sup \acute{e} ra \acute{s} i, c \acute{a} nd zimbit \acute{o} r \acute{i} ,
C \acute{a} c \acute{i} unul iarn \acute{a} vrea si n \acute{i} nge,
Iar altul c \acute{a} mpul plin cu flor \acute{i} .*

*April s'arat \acute{a} si, fire \acute{s} te,
Ia parte \acute{a} fratel \acute{u} i iubit.
Pe Februar il birue \acute{s} te
Si d \acute{e} nsul fuge, umilit,
Jur \acute{a} nd, la anul, vr \acute{a} j \acute{m} ase \acute{s} te
S \acute{a} se r \acute{e} zbune mai cumplit...*

*Infuria \acute{i} , April si Marte
La fuga'l iau cu nor \acute{i} si v \acute{i} nt,
Iar Maiu r \acute{e} m \acute{a} ne si \acute{i} mparte
Cu sora lui cer si p \acute{a} m \acute{e} nt:
Acuma iarna e departe
Si numai flor \acute{i} \acute{i} n lume sint...*

N. R \acute{a} dulescu-Niger.

DURERE

(dar, dal—a rupe, a sf \acute{a} r \acute{a} ma, sanscrit)

Sensa \acute{i} une nepl \acute{a} c \acute{u} t \acute{a} opus \acute{a} pl \acute{a} cer \acute{i} i

Fiziologic.—Durerea este efectul unui fenomen fiziologic contrariu func \acute{i} on \acute{a} r \acute{i} i regulate a organismului,—afar \acute{a} de durerile denti \acute{i} ei si ale na \acute{s} terei. Ea \acute{i} si g \acute{a} se \acute{s} te loc \acute{i} n t $\acute{o$ te organele cari primesc nervii simpatici, ca si \acute{i} n or \acute{i} -ce \acute{t} es \acute{a} tur \acute{a} , une-or \acute{i} si \acute{i} n viscere. Cauza durerii e o b \acute{o} l \acute{a} a sistemului nervos central sau periferic: inflama \acute{i} a acut \acute{a} sau cronic \acute{a} a \acute{t} es \acute{a} turilor, sl \acute{a} birea singelui si ac \acute{t} iunea lui asupra sistemului nervos, diferite le \acute{s} iuni, b \acute{o} le ca syphilis, gut \acute{a} , etc. A' \acute{t} i da s \acute{e} m \acute{a} de o durere, e a percepe sensa \acute{i} a ei. Ac \acute{e} st \acute{a} sensa \acute{i} e e transmis \acute{a} la creier,—singurul organ unde ea p $\acute{o$ te avea loc ca percep \acute{i} e,—de c \acute{a} tre un curent, care al \acute{e} rg \acute{a} de-alungul nervului centripetal! dac \acute{a} se taie acest nerv, durerea nu mai e sim \acute{t} it \acute{a} . \acute{I} n general durerile se localiseaz \acute{a} ,—lucru, care ajut \acute{a} mult medicilor \acute{i} n a determina diagnosticul unei b $\acute{o$ le,—afar \acute{a} de durerile de nervi, care se r \acute{e} s \acute{p} indesc \acute{i} n t $\acute{o$ te ramurile nervilor.

Psychologic.—Durerea este o sensa \acute{i} e displ \acute{a} c \acute{u} t \acute{a} , care se petrece \acute{i} n con \acute{s} tiin \acute{t} \acute{a} ; opusa ei este pl \acute{a} cer \acute{e} a. Pl \acute{a} cer \acute{e} a si durerea se numesc sensa \acute{i} i *afective*, \acute{i} n deosebire de t $\acute{o$ te cele-l'alte sensa \acute{i} i, care se numesc *indiferente* sau *instructive*, dup \acute{e} punctul de vedere din care sunt privite. Durerea, cu t $\acute{o$ te c \acute{a} e evitat \acute{a} de organismul omenesc sau animal, \acute{i} n mod inst \acute{i} nc \acute{i} iv sau con \acute{s} tient,—totu \acute{s} i ea e necesar \acute{a} , c \acute{a} c \acute{i} impreun \acute{a} cu corelativul ei pl \acute{a} cer \acute{e} a, f \acute{a} r \acute{a} de care nici n'ar fi perceput \acute{a} , sunt cele mai puternice stimule lente si conduc \acute{a} tore \acute{i} n dezvoltarea vie \acute{i} i.

Durerea moral \acute{a} .— \acute{I} n morala religioas \acute{a} , durerea \acute{i} si are obir \acute{s} ia primitiv \acute{a} \acute{i} n p \acute{a} -catul str \acute{a} m \acute{o} șesc; u \acute{s} urarea, \acute{i} n rezem \acute{n} are; iar stingerea ei, numai \acute{i} n m \acute{o} rt \acute{e} . \acute{I} n morala musulman \acute{a} , indian \acute{a} , stoic \acute{a} si

creștină, dusă la exces, une-ori durerea devine scop al vieții sufletești, pentru a atinge expiațiunea. De aci, torturile fakirilor din India, sau ale solitarilor din Thebaida; mutilările ce și le fac dervișii învârtitori sau urlători; cum și lipsurile și suferințele îndurate în mod voluntar de asceți.

În mai toate Moralele filozofice durerea e considerată ca un fenomen distrugător de viață, și deci ea va trebui să fie evitată.

Se atribue voinței omenești o mare putere de a influența asupra durerii, nu atât pentru a vindeca, cât pentru a o stăpâni. De aci hipnotismul și sugestiuinea, în care durerea este cu totul anesteziată. Terapeutică se servă adesea de ele pentru a înlătura une ori chiar pentru tot-d'a-una o durere.

N. Mihăescu-Nigrim.

CUIBUL

*S'au grămădit sub un salcăm
Mai mulți copii de-o sémă,—mică,
Și planuri fac cum să se sue
La cuibul unei păsărică.*

*O, ce mâhniți sunt ei cu toți,
Ved bine că n'au ce să facă
Sunt mică, și cuibu-î agățat
Cam sus de tot, p'un virf de cracă.*

*Încercă și cu sburătură,
Vedând că nu pot să se sue;
Dar ca să s'asvirle pân' la cuib
Din ei nici unu în stare nu e.*

*Să nu audă ciripiri,
Nu le-ar fi ciuda așa mare;
Dar veți le-or fi crescut aripe
Și pôte mâine au să sbóre...*

G. Crăciunescu.

MIHAIL' EMINESCU

Un cuvint înainte

Am citit multe aprecieri ale diferiților scriitori: critici, poeți și prozatori, pro și contra maestrului Eminescu.

Așa se întâmplă cu marele talente.

Cetind însă articolul D-șorei Enf. Moțoiu, eu am găsit ceva ca totul nou...

Astăzi consacrand câte-va pagini din revista noastră pentru a repeti cele zise despre Eminescu, mulți vor zice: de ce? Ce nevoie să mai cetim aceeași lucruri despre același autor, când le cunoștem deja din criticele lui Gherea, Maiorescu, Pătrașcu, etc. etc.?

Ei bine, pentru cei mai mulți am și hotărât să precedăm articolul d-șorei Eug. Moțoiu cu un cuvint înainte.

În privința obiecțiunii de mai sus răspundem: că nu în toate zilele se nasc Eminesci și fiindcă cerul ne hărăzește cu ei așa de rar, de aceea nici odată nu va fi prea mult de a se vorbi cât de mult și ori când în literatură asupra lor.

Al doilea, până în prezent n'am citit aprecierile unei d-șore asupra Maestrului.

Am vădit pe Eminescu judecat de critici, să nu ne fie deci un bănat, să ne dăm puțin ostenela, să urmărim în articolul care urmăzează aprecierile unei tinere scriitoare, cunoscută în de-ajuns din colonele revistei «Ovidiu», și a ne interesa cu deosebire pentru faptul că d-șora Enf. Moțoiu e prima dobrogencă, care se îndeletnicește să ne amintescă de nemurirea lui Eminescu.

Pe mine mă interesează articolul de față tocmai pentru faptul că într'însul găsesc gândirea și simțirea unei d-șore despre cel mai distins poet al României.

P. Vulcan.

În Ipătești lângă Botoșani se nascu poetul român Eminescu, acel ce cu fructul geniului său ridică literatura noastră, devenind reprezentantul lirismului în România. Născut dintr'o familie simplă, el moștenește de la tatăl său calitățile unei inteligențe ce prin cultură deveni foarte superioară; iar de la mamă-sa, ființă simplă, fire blândă, dobândi el o bunătate sufletească nețarmurită, o putere de simțire ce se manifestă în întreaga lui operă, un caracter nobil și o inimă alasă. Instrucție a primit destulă, cursul pri-

mar și-l face în Cernăuți, unde spre mare mirare acel ce trebuia să devină lucăfărul timpului, fu un elev mediocre. Trece mai târziu în Blaj-Viena, etc. pentru a-și complecta studiile. El, al cărui geniu în curând se făcu cunoscut, nu se mulțumi numai cu dulcea noastră zicătoare: *Românul e născut poet* ci cu o nemăsurată bucurie studia tot *ce-i părea folositor*. Citea cu mult nesațiu scriitorii clasici, în ale căror scrieri rămânea confundat ore întregi. Orațiu, Ovidiu îl fermecau. Pe Schiller, pe Schopenhauer îi știa pe din afără.

Avere n'a avut Eminescu și nici nu și-a dorit. Se admite că dacă Eminescu e clasat azi printre pesimiști, acesta ar fi fost din cauza lipsei materiale. Însă ținând seamă de unele din principiile sale, și reamintindu-ne de disprețul ce a purtat el pentru mizeria vieții, putem mai ușor admite că *tristețea*, acea notă caracteristică ce reese din operele lui, ar fi fost o predispoziție naturală a sufletului său și chiar ar fi și influența literaturilor streine, și apoi dacă și mizeria poate fi o cauză, nici ea n'a cruțat în parte pe poet. Firea sa extrem de simțitoare nu ne dovedește a fi aparținut unei ființe avidă de glorie și avere, această era în principiul său nedemn de un geniu; pentru un poet averea este *poesia* cu care e născut. Era prea fin pentru a rămâne nesimțitor față de timpul, în care trăia, căci alt-fel acomodându-se spiritului timpului ar fi putut fi și el mulțumit și în acest caz poate germeul ce începuse a încolți în inima sa s'ar fi stins. Și el era frumos, și el putea face pe spirituelul... pe parisianul, și cu atât mai mult, cu cât el avea pe lângă un fisic frumos și o frumusețe intelectuală. Deci cu această dublă frumusețe ce a fost la el cu prisosință, Eminescu ar fi putut fi mulțumit. Tóte musele își revărsaseră darul asupra lui voind a-l face *un geniu sublim*. Emi-

nescu era frumos, blând, modest, visător dar profund. *J'admiraís sa douceur, son air noble et modeste* cum zice un scriitor francez. Despre fisicul genialului poet, las să vorbescă distinsul nostru critic D. Pătrașcu: «Trupul bine legat, figura regulată și distinsă, părul negru strălucitor, fruntea, fruntea lui pe care se coborâse o lumină ce nu avea să se mai ștergă, era frumoasă, înaltă, boltită ca o cupolă susținută de arcele regulate a două sprincene fine; ochii săi, neuitați pentru cine 'i-a văduț odată, erau partea divină din el: umbriți, strălucitori și adânci ca niște adevărate porți ale sufletului său. Figura i bătea puțin în palid culórea poetilor, cum s'a zis».

Inteligența ce încorona aceste trăsuri frumoase, se poate ușor vedea din ușurința cu care exprimă el gândiri înalte și puternice prin cât se poate de puține cuvinte. Acéstă calitate a firii sale atrage în juru-i un însemnat număr de cititori și imitatori, și formă un curent cu drept cuvint numit: *eminescian*. Talentul și superioritatea ce reesă din scrierile sale au lăsat urme neperitoare, urme ce și azi se revărsă asupra unora din poeții noștri cum de ex. D-l Vlahuță, care e mult sub influența marelui poet.

«Ceea ce caracteriséză mai întâiu personalitatea lui Eminescu e o așa covârșitoare inteligență ajutată de o memorie căreia nimic nu-i scapă din vedere, în cât lumea în care trăia el după firea lui, și fără nici o silă era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână» ast-fel se exprimă protectorul poetului, neobositul D. Maiorescu în critica sa, voind a ne arăta marea-i putere de cugetare, unită cu un spirit observator neîntrecut.

Noi însă cari n'am avut divina ferice a cunoște pe poet în tóte amănuntele vieții sale, pe ce ne-am putea óre sprijini?

Pe nimic alt ceva, credem, de cât pe ceea ce ne-a lăsat el moștenire, darul cel mai frumos și nobil ce poate avea o literatură: *opera poetului*.

Eminescu scrie versuri și prosă. Aprópe toate genurile de poezie și-au găsit în el cântărețul de mult dorit. Poezia lirică, epică, descriptivă, satira, oda, elegia, etc. au fost mănuite cu multă abilitate de poetul nostru.

Cântând el natura, iubirea și țara, ce i-a rămas necântat?

În Eminescu munții, pădurile, codrii, riurile își găsiră confidentul așteptat. Cele mai multe din poeziile sale sunt produse ale inspirației acestora. Filosoful din Eminescu se deșteaptă în contemplația lor.

Câtă poezie în *Orămăi*, unde ne arată el pe prietina cea mai statornică și dragă a lui, pădurea. Nu poate erta el vârstei ce l'a răpit frumóselor câmpii și își regretă copilăria ca pe un ce trecut pentru ca să nu mai vie căci:

Astăzi chiar de m'ăși întóree
A înțelege nu mai pot,
Unde ești copilărie
Cu câmpia ta eu tot?

Trecând la mǎrgăritarul de poezie *Revederea* câtă filosofie găsim! Și n'ar fi găsit un exemplu mai așmerit, energetic nostru președinte d. Vulcan, pentru a ne arăta desăvîrșita armonie dintre natură și sufletul omenesc ca această poezie. «Se uită, ascultă, e încântat de acest peisagiu, de natura mórta care vorbește atât de eloquent inimii sale și astfel se naște după talentul deosebit și exercițiul artistic al poetului, o poezie, un cântec, un tablou».

Ast-fel se exprimă d-sa stăruind a ne convinge că și tăcerea codrului își are limbajul său, și că frémătul lui pătrunde în sufletul celui ce-l privește aducându-i o mlădiere lină a senzațiilor lui și poezia își ia începutul.

Talentul și exercițiul artistic al lui Eminescu fiind neșermurit de mare el rămâne până acum copistul fidel al naturii. Privind codrul, filosoful din Eminescu, se arată, asemănarea omului cu codrul e punctul ce preocupă pe poet, căci:

Codrule, cu riuri line,
Vremea, trece, vremea vine,
Tu din tiner precum ești,
Tot mereu întineresci.

Și mai departe:

Numai omu-i schimbător
Pe pământ rătăcitor.
Iar noi loculăi ne tinem
Cum am fost așa rămănem.

Câtă melancolie exprimă el în: *Singurătate!* Nu vom uita de astă dată că idealul poetului a fost viața retrasă, adică dulcea plutire în lumea gândurilor... în, *lumea lui*, cum îi plăcea s'o numescă. În numita poezie el ne schițează artistic de tot viața lui d'acasă:

Cu perlelele lăsate
Șed la masa mea de brad,
Focul pălpăie în sobă
Iar eu pe gânduri cad.

Câte iluzii nu-și făurise poetul, la scumpa-i masă de brad! Ea a fost dese ori martură la momentele când poetul își adora sau își desprețuia geniul său:

Ah! de câte ori voit-am
Ca să spânzur lira'n cuiu
Și un capăt poeziei
Și pustiul să puu.

Dar idea cuprinsă în acele versuri se împrăștie repede, ca aburii în vîzduh căci, din nou șórecii încep a-i róde cărțile, mersul lor ușor îi readuce melancolia, care se preface în vers.

Lirismul se manifestă în multe poezii devenite capo-d'opere, așa: *Venere și Madona*, *Mortua est* ș. a. poezii erotice

neasemenat de frumoase. *Epigonii*, nu lasă nimic de dorit. Acestea și altele în felul lor au pregătit terenul pe care Eminescu avea a păși în viitor. Încă din adolescență, viața nu-î apărea de cât ca «o baltă de vise rele», iar mărtașa ca un nesfârșit cer senin. *Mortua est*, ne exprimă clar că poetul încă de tânăr era stăpânit de un pesimism puternic ce crescuse din ce în ce:

A fi? nebulie și tristă și golă
Urechia te minte și ochiul te 'nșală
Ce un secol ne zice, ce-i-Paiți o deszie
De cât un vis s'erbodă mai bine «nimic».

Personalitatea intrăgă a lui Eminescu o găsim în *Rugăciunea unui Dac*. Acestă poezie e cu drept un «Budhism poetizat», cum o numește d. Pătrașcu. Voeste pôte să ne arate înfrățirea lui cu miseria, și cu toate elementele ce ne pôte conduce la ea, sau disprețul ce vecinic l'a avut pentru cel ce caută a-î face un bine, a'î înveseli, căci se rōgă profund pentru binele celor ce i-ar face rēul, convins fiind, că pentru el e destinat:

Să blesteme pe orî-cine de mine o avea milă
Să bine cuvinteze pe cel ce m'împilă
S'asculte orî-ce gură, ce-ar vrea ca să mă ridă
Puteri să pună 'n brațul, ce-ar sta să mă ucidă
Și-acela dintre omenî devină cel d'întăiu
Ce mi-o răpi chiar piatră ce-oi pune căpătăiu.

Și mai departe:

Iar celui ce cu petre mă va isbi în față,
Indură-te părinte, și-î dă pe veci viață!

Pentru Eminescu de atunci singura mângăere era cea mai piezișă cale pe care ar fi mers împlinirea iluziilor ce-î încălđiau sufletul. Idealul intrupat în mintea lui, îi mai îndepărta câte odată tristețea, ce se obișnuise atât de mult în culcușul cald în care pătrunsese, în cât devenise pentru Eminescu o deprindere.

El nu cere acestui ideal de cât forme splendide și sentimente de iubire... el îl

zărește eșind din întunec înălțându-se puțin câte puțin și... rămâne extasiat poetul, el exclamă duios:

Din valurile vremei iubita mea răsai
Cu brațele de marmur cu pērul lung bălai
Și fața străvegie ca fața albei ceri
Slăbită e de umbra duioșelor dureri!
Cu zîmbetul tēu dulce, tu mângăi ochii mei
Femece între stele și stea între femele.

Dar sērmanul poet nu e deprins cu ideea fericirei, aceste momente de mulțumire nu pot dura mult, căci el e încredințat că fericirei lui îi lipsește tot d'a-una un element. Pentru a fi fericit își închipue că trebuie să facă eforturi extra-ordinare și îndoiala ce-î convine mai bine se grăbește a-î cuprinde sufletul și de la frumoșele exclamări dintăiu el trece la altele tot așa de frumoase dar o frumusețe mai tristă, mai «a lui» ca prima:

Dar vai! Un chip aveau nu ești ast-fel de treci
Și umbra ta se pierde în negurile reei;
De mă găsească iar singur cu brațele în jos
În trista amintire a visului frumos,
Zadarnic după umbra ta dulce, le întind
Din valurile vremei nu pot să te cuprind.

(Va urma).

D-șora Euf. Moșoiu.

S'a întors...

*S'a întors băiatul pe acasă,
Iar mama l'a cuprins de-odată,
L'a strîns la sîn de nu'l mai lasă,
Pe ochi, pe-obrajî, pe gura tōtă
Îl tot sărută de'l înecă,
Și 'n ochi cu-atîta dor îi cată,
Și nu mai știe ce să'î facă...*

*S'a liniștit ea mai încolo
Și l'a 'ntrebat blind și 'ngrijată,
De câte-a suferit p'acolo
În óstea aia blestemată;
Treî anî a fost ca o nebună,
Căci prin streinî nimenî nu cată
Blajin, să'î spue o vorbă bună...*

*Dar pe el alt-ceva îl dore...
El o 'ntrebă cu vocea 'ncetă
De fata babel Măriore.
—O, bat-o dragostea s'o bată,
S'a măritat de-un an cu Dinu...
El stă ca mort... și-așa de-odată
A izbucnit în plîns—streinu!..*

*Că plînge, muma vrea să'î cînte
S'alunge de la el furtuna—
Și-o cană ia, ca să'î descînte...
De deochiu pe tot de-auna...
El făr' să știe 'î sparge cana,
Și tremurînd, o 'ntrebă 'ntr'una :
—«Ce face draga mea lóna?...»*

Alex. St. Vernescu.

IN CRING

*Mă'mbată parfumul de tei
Și-un frémăt duios de pădure;
Iar gîndul îmi zboră aiure
Prin basme vrăjite, cu zmel.*

*Cavalul molatec răsună
Și frunza vrăjită 'l îngână,
Din cer se desprinde o zîină
Și-alérgă în juru-mî nebună.*

*Și-alérgă în nópte târziu...
Și zboră... s'oprește în lună.*

*Cavalu molatec răsună
Și's singur... și'n juru-mî pustiu...*

Focșani.

Arnold M. Scher.

SCRISORI INSEMNAȚE

XVIII

Stimate Domnule Vulcan,

Am primit cu o deosebită plăcere, însă cu o mare mirare, scrisorile D-tale din urmă. Sunt atât de necunoscut tuturor în cât numai dragostea pe care știu că o am pentru némul nostru, din tóte părțile, te-a putut face să te gîndești la mine.

În orî-ce cas primesc cu plăcere titlul de membru onorific al Cercului literar «Ovidiu». Te rog, iubite D-le Vulcan, să transmiți colegilor d-tale viile mele mulțumiri.

Voiu face tot ce'mîi va sta în putință pentru propășirea cercului și înavuțirea bibliotecel.

Al d-tale cu totul devotat și prieten.

Julius Zano.

XIX

Domnule Președinte,

Iniințarea Cercului literar «Ovidiu» este o operă mai presus de laudă, și în nici o parte, alta de cât Dobrogea, urgența unei asemenea instituțiuni nu era mai reclamată.

Dificultățile ce a'ți întâmpinat au fost mari și de aceea mare trebuie să vă fie mulțumirea sufletească, vedîndu-vă opera încoronată de succes.

Mulțumirea trebuie să vă fie cu atât mai mare, cu cât a'ți vădut aprecierea favorabilă cu care presa și tótă lumea cultă a primit vestea inaugurării acestui templu de cultură.

Scopul ce urmărește acéști instituțiune este nobil, și consider ca o onóre pentru mine, obligațiunea de a contribui la realizarea sa.

Ast-fel fiind Domnule Președinte, alegerea ce domniî membrii ai cercului au făcut în persóna mea mă onoréză, și de aceea vă rog să bine-voiți a primi și împărtași Domnilor membri viile mele mulțumiri.

Primiți vă rog Domnule Președinte, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Căpitan M. E. Ionescu.

Poșta Redacției

D-lui *Georgiu Stoica*. — Vă rugăm să vă întâlniți cu d. Președinte al Cercului literar «Ovidiu». De ce stați în rază și nu intrați în cere? Ați putea firește, isbuti cu mai mult succes în întreprinderile d-v. literare. «Clanța» se va publica în numărul viitor. În privința «primului rigoros» trebuie să vă cunoștem mai întâiu.

D-lui *Al. Daniel*, Craiova. — Spuneți prietenului d-v. că am primit manuscrisul d-sale și să-i mai adăogați că traduceri în proză nu putem publica de cât având originalul de față și numai din operele maeștrilor. Noi am fi introdus rubrica traducțiunilor în proză, cum am și început în primul număr, însă numai din limbile orientale; de ôre-ce n'avem încă specialiști în cunoșterea acelor limbă, de aceea ne mulțumim cu originale. Acesta spre știința tuturor.

Petre Danielescu, Craiova. — Sonetele d-v. Fresco, nu s'au putut publica tocmai fiind-că zici că sunt sonete cari au pretenția de a fi ceva pe lume și fiind-că n'au fost la înălțimea lor, le-am pus bine.

Malamucenu. — Pentru ploștenii revista noastră se găsește de vânzare la domniî Stănculescu et Georgescu librari în orașul d-v. Din bucățile trimise precum a'ți văduț numai una a întrunit condițiunile și s'a publicat.

Schor. — Tot ce va fi scris conform artei va vedea lumina zilei. Rugăm tot d'odată ca toți tinerii debutanți să ia act de această notă.

G. C. Piscu. — «Cuibul», lipsit de cele din urmă două strofe minunat, iată-l și publicat. Cele-l'alte ți le voi restituî; să le mai scarmeni.

Căpitan Scrob. — Rugăm să mai așteptați, prețul fiind cam scump pentru profani.

D-lor *Peteu, Créngă, Zenobiu, Căpit. Mihaiescu și tuturor abonaților noștrii*. Așteptăm rezultatul adresei noastre.

D-lui *P. Oprescu*, Calafat. Din partea d-v. mai așteptăm, căci nu vă lipsește talentul.

Gh. Marinescu, Focșani. — În numărul viitor, lipsindu-ne spațiul.

D-lui *Victor Lazar*, Copadin. — Am reclamat Direcției generale a poștelor și vom mai reclama, căci mulți abonați ca și d-v. ni s'au plâns că n'au primit numerele revistei. Conform cererei v'am trimis încă odată No. 10 pe care nu l'ați primit.

Alin. — Te voi mai aștepta, ce să'ți fac, dar vezi, la cea d'întăiu ocazie gîndește-te la greutățile noastre. Ce greu e să lupți fără sunători... par'că te'nfiorî.

Butucescu, învățător Eschisec. — Conform cererei v'am trimis de la No. 2—12. Așteptăm cele cuvenite.

Popescu, învățător Anadolchioi. — A'ți tăcut? Rugăm cele ce ni se cuvin, căci mari sunt greutățile noastre.

Daschevici, Iași. — Același lucru și pentru d-v. Așteptăm.

Malamucenu. — Am primit plicul roz catifelat:

— «Intunecos de brună»

— «Mlădiósa mea stăpînă», într'o poezie ce are pretenția de a fi originală nu merge. Prea ești eminescian, ce draeu! Bate la ochi băete...

Sanducului, de la «Flórea Albastră». Lipsa d-v. de atenție știi că nu-i de loc politicósă? Ce? Nu cum-va vă temeți de concurență? Nu vă fie frică, de ôre-ce fie-care fôe se recomandă prin sine, fără să aibă nevoie de, reclama făcută de tiza sa. De cât de între noi era o rugăminte pe care v'am satisfăcut-o, pe când d-v. nici nu ne-ați anunțat măcar. Tot frica sâraca păzește via

de Vulpe.

ABONAMENTELE LA REVISTA „OVIDIU“

Pe un an în țară	Lei 10.—	Pe 6 luni în străinătate	7.50
Pe un an în străinătate	15.—	Pe 3 luni în țară	3.—
Pe 6 luni în țară	5.—	Pe 3 luni în străinătate	5.—
Un număr	Bani 50		
Un număr vechi	Leu 1.—		

Pentru veri-ce fel de anunț inserat în revista «Ovidiu» în spațiul de 10 linii, pe termen de o lună, se plătește 10 lei anticipativ. Pentru 3 luni 20 lei.

Rugăm pe onorații noștri cetitori, cari s'au pătruns de apostolatul nostru, să bine-voiască a înainta abonamentul pe adresa d-lui P. Vulcan la redacția revistei «Ovidiu», fiind cunoscute sacrificiile morale și materiale ce facem pentru ridicarea nivelului de cultură în Dobrogea.

FARMACIA „MINERVA“

fosta KEFALA

A trecut sub direcția domnului

KAUFMETZ

Farmacist diplomat

din Viena, proprietar de farmacie în Braila

Este din nou inzebrată cu tot felul de medicamente, specialități străine și indigene și tot felul de bandage și pansamente ultima perfecțiune. O recomandăm tuturor cetitorilor noștri.

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“

CONSTANȚA

Aducem la cunoștința numerosei noastre clientele, că am adus un forte mare și bogat asortiment de **Cărți de vizite** pe cari le imprimăm cu cele mai frumoase caractere de litere cu **2 lei suta.**

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“

CONSTANȚA

Strada Mircea Cel Mare No. 23

Efectuează ori-ce lucrare atingătoare de arta tipografică, precum: **Brosuri, Ziare, Afise, Programe, Registre, Circulari, Bilete de nunta, de logodna și botez, Facturi, Etichete, Diplome, Cărți de vizite și adrese etc.** cu caractere de litere din renumitele turnatorii Deberny & Co. Paris și Schelter & Giesecke din Leipsic (Germania).

Asemenea aducem la cunoștința Onor. Public că am înființat și un atelier de Legătorie de Cărți și ne obligăm a confecționa ori-ce lucrare atingătoare de această branșă.